

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS**  
**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS**  
**ĮSTATYMO NR. VIII-2043 2, 6<sup>1</sup>, 10, 13, 22 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO**  
**ĮSTATYMO PROJEKTO**

**1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai**

Kariuomenei trūksta karių ir atsargos karių, priskirtų parengtjam kariuomenės personalo rezervui, turinčių teisę vairuoti C1, C ir traktorių kategorijoms priskirtas transporto priemonės ir jų junginius su priekabomis. Ši problema ypač aktuali tampa kariuomenei įsigyjant vis daugiau taktinių ir logistinių transporto priemonių, priskirtinų karinei įrangai (toliau – TLTP). Dauguma šių TLTP priskirtos C1, C ar traktorių kategorijų transporto priemonėms.

Reikšmingą kariuomenės rezervo dalį sudaro į atsargą išleisti nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą (toliau – NPPKT) atlikę kariai. Šiuo metu NPPKT kariai nėra rengiami TLTP vairuotojų specialybei įgyti, nes tik nedidelė dalis iš pašauktų į tarnybą turi teisę vairuoti C1, C kategorijos transporto priemonės. Pavyzdžiui, iš pašauktų į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą 2022 m. karo prievolinkų 788 turėjo teisę vairuoti B kategorijos transporto priemonės ir tik 18 iš jų – C kategorijos transporto priemonės.

Atsižvelgiant į TLTP valdymo ir panaudojimo specifiką, kariai papildomai mokomi vairuoti TLTP karinių operacijų vykdymo sąlygomis, supažindinami su jų galimybėmis, valdymo specifika ir kita. Taip pat pažymėtina, kad TLTP taikos metu daugiausia važinėjama mokomuosiuose poligonuose, o esant poreikiui dalyvauti viešajame eisme paprastai važiuojama kolonomis.

Atsižvelgiant į visa tai, Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 6<sup>1</sup>, 10, 13, 22 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama nustatyti galimybę kariams, turintiems B kategorijos vairuotojo pažymėjimą, juos kariuomenėje parengus vairuoti TLTP ir išdavus tai patvirtinantį dokumentą, vairuoti TLTP, priskiriamas ir kitoms nei B kategorijoms, ir jų junginius.

Atsisakius reikalavimo turėti C1, C ir traktorių kategorijų transporto priemonių vairuotojo pažymėjimą vairuojant atitinkamos kategorijos TLTP, kariuomenė, rengdama NPPKT karius TLTP vairuotojo specialybei įgyti, galėtų užtikrinti reikiamo skaičiaus rezervo karių – TLTP vairuotojų – parengimą.

**2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai**

Įstatymo projekto iniciatorius – Seimo narys Vilius Semeška.

**3. Kaip šiuo metu reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai**

Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – įstatymas) 6<sup>1</sup> straipsnis nustato valstybės rinkliavas už liudijimų išdavimą vairavimo instruktoriams, vairuotojų mokytojams ir už teisę vykdyti vairuotojų mokymą ar papildomą vairuotojų mokymą.

Įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisė vairuoti motorines transporto priemonės ar jų junginius su priekabomis, traktorius, savaeiges mašinas suteikiama Lietuvos Respublikoje gyvenantiems, ne jaunesniems kaip šiame įstatyme nustatyto amžiaus asmenims, kurių sveikatos būklė yra tinkama vairuoti tam tikros kategorijos motorinę transporto priemonę, traktorių, savaeigę mašiną, mokantiems kelių eismo taisykles, išmanantiems kitus teisės aktus, reglamentuojančius kelių eismą, mokantiems vairuoti, nustatyta tvarka išlaikiusiems egzaminus ir turintiems vairuotojo pažymėjimą.

Įstatymo 23 straipsnyje nustatomos motorinių transporto priemonių kategorijos, taip pat nustatoma, kad teisė vairuoti C kategorijos transporto priemonę įgyjama (egzaminai laikomi) tik vairuotojų, jau turinčių teisę vairuoti B kategorijos transporto priemonę.

#### **4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama**

Įstatymo projektu siūloma papildyti įstatymo 22 straipsnį 1<sup>1</sup> dalimi, kurioje nustatoma, kad teisė vairuoti TLTP ar jų junginius su priekabomis suteikiama kariams, turintiems teisę vairuoti atitinkamos kategorijos transporto priemones, taip pat kariams, turintiems teisę vairuoti B kategorijos motorines transporto priemones ir turintiems dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti TLTP. Dokumentas, patvirtinantis teisę vairuoti TLTP, išduodamas tik tiems kariams, kurie rengimo metu įgijo teorinių žinių ir praktinių vairavimo įgūdžių ir gebėjimų, užtikrinančių saugų dalyvavimą viešajame eisme, taip pat ir karinių operacijų vykdymo sąlygomis, atsižvelgiant į TLTP gabaritus, svorį ir kitas ypatybes. Numatoma, kad TLTP vairuotojų teorinių žinių ir praktinių vairavimo įgūdžių ir gebėjimų formavimas bus organizuojamas kariuomenėje. Tuo tikslu kariuomenėje bus sukurta tam reikalinga materialinė techninė bazė, parengti TLTP vairuotojų mokytojai ir vairavimo instruktoriai, kurie vykdys atitinkamus karių mokymus. Rengimas būtų organizuojamas konkretaus TLTP modelio ir atitinkamai parengtam kariui, teisę vairuoti konkretų TLTP modelį suteiktų krašto apsaugos ministro įgalioti Lietuvos kariuomenės vadas, Lietuvos kariuomenės pajėgų, junginių, dalinių vadai.

Įstatymo projektu siūloma pakeisti įstatymo 22 straipsnio 4 dalį, nustatant, kad teisės vairuoti TLTP galioja ne ilgiau, kaip iki karys perkeliamas į dimisiją.

Įstatymo projektu siūloma papildyti įstatymo 24 straipsnį 1<sup>1</sup> dalimi, kurioje nustatoma, kad teisė vairuoti TLTP būtų panaikinta kariui praradus teisę vairuoti B kategorijos transporto priemonę arba jei karys nebeatitiktų nustatytų reikalavimų.

Įstatymo projektu siūloma pakeisti įstatymo 2 straipsnio 99 dalį, nustatant, kad karinės įrangos terminas būtų suprantamas taip, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatyme, taip pat kario terminas būtų suprantamas taip, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme.

Įstatymo projektu siūloma papildyti įstatymo 10 straipsnio 6<sup>1</sup> dalį 3, 5 punktais, nustatant pareigą Krašto apsaugos ministerijai ar jos įgaliotai institucijai nustatyti TLTP ar jų junginių su priekabomis vairuotojų rengimo, teisės vairuoti šias transporto priemones suteikimo ir panaikinimo tvarką, asmenis, suteikiančius šią teisę ar ją panaikinančius, ir dokumento, patvirtinančio teisę vairuoti TLTP ar jų junginius su priekabomis, formą ir išdavimo tvarką.

Įstatymo projektu siūloma papildyti įstatymo 10 straipsnio 6<sup>1</sup> dalį 4 punktu, nustatant pareigą Krašto apsaugos ministerijai ar jos įgaliotai institucijai nustatyti reikalavimus kariams, susijusiems su TLTP vairuotojų mokymu (vairuotojų mokytojams ir vairavimo instruktoriams), suteikti kariams teisę vykdyti TLTP vairuotojų mokytojo ir vairavimo instruktoriaus funkcijas ir nustatyti šios teisės suteikimo, sustabdymo, atnaujinimo ar panaikinimo tvarką.

Atsižvelgiant į tai, kad numatomas mokymas vairuoti TLTP bus vykdomas valstybės interesais ir valstybės biudžeto lėšomis Lietuvos kariuomenėje, siūloma pakeisti Įstatymo 6<sup>1</sup> straipsnį ir nustatyti valstybės rinkliavos išimtis TLTP vairuotojų mokytojams, vairavimo instruktoriams ir vairavimo mokymui.

Įstatymo projektu siūloma pakeisti įstatymo 13 straipsnio 5 dalį, numatant pareigą TLTP vairuotojams turėti dokumentus, patvirtinančius jų teisę vairuoti atitinkamą transporto priemonę, ir tikrinančiam pareigūnui pareikalavus šiuos dokumentus pateikti.

Priėmus įstatymo projektą:

1. Bus sudarytos sąlygos kariams, turintiems teisę vairuoti B kategorijos motorines transporto priemones, juos tinkamai parengus, vairuoti TLTP, priskirtas kitoms kategorijoms nei B. Tai praplės galimybes optimaliai išnaudoti kariuomenės įsigijamas TLTP rengiant karius ir vykdant karines pratybas.

2. Bus sudarytos sąlygos užtikrinti tinkamą kariuomenės personalo rezervo, iš kurio esant poreikiui būtų užpildomos TLTP vairuotojų pareigybės, parengimą.

**5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta**  
Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

**6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai**  
Įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

**7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai**  
Įstatymas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

**8. Įstatymo projekto atitiktis strateginio lygmens planavimo dokumentams**  
Įstatymo projektas neprieštaruoja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

**9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios**  
Siekiant įstatymą inkorporuoti į teisinę sistemą, nereikės priimti, pakeisti ar panaikinti kitų įstatymų.

**10. Įstatymo projekto atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas**  
Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte neapibrėžiamos naujos ir nekeičiamos esamos sąvokos ir terminai.

**11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei**  
Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

**12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai**

Priėmus įstatymo projektą, iki jo įsigaliojimo turės būti pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimas Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“.

Priėmus įstatymo projektą, iki jo įsigaliojimo turės būti priimti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos teisės aktai, kuriais būtų nustatyta:

1. Reikalavimai kariams, vykdysiantiems TLTP ar jų junginių su priekabomis vairuotojų mokytojų ir vairavimo instruktorių funkcijas.

2. Teisės vykdyti TLTP ar jų junginių su priekabomis vairuotojų mokytojo ir vairavimo instruktoriaus funkcijas suteikimo, sustabdymo, atnaujinimo ar panaikinimo tvarka.

3. TLTP ar jų junginių su priekabomis vairuotojų rengimo, teisės vairuoti šias transporto priemones suteikimo ir panaikinimo tvarka ir asmenys, suteikiantys šią teisę ar ją panaikinantys.

4. Dokumento, patvirtinančio teisę vairuoti TLTP ar jų junginius su priekabomis, forma ir išdavimo tvarka.

**13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti**

Priėmus Įstatymo projektą, papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų jiems įgyvendinti nereikės.

**14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados**

Įstatymo projektui pritarė Lietuvos Respublikos vidaus reikalų, Susisiekimo ir Teisingumo ministerijos bei Eismo saugumo taryba.

**15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis**

„Taktinė ir logistinė transporto priemonė“, „teisė vairuoti“.

**16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai**

Nėra.

Teikia  
Seimo nariai

Vilius Semeška  
Laurynas Kasčiūnas  
Arvydas Pocius  
Valdas Rakutis  
Dovilė Šakalienė  
Kęstutis Vilkauskas  
Eugenijus Sabutis  
Virgilijus Alekna